خراسان رضوی

پنج شنبه
۱۰ مرداد ۱۳۹۸
۲۹ ذی القعده ۱۴۴۰
۸ صفحه/ شماره ۴۱۹۱

تقویم

تاریخ

۱۰ مرداد | آغاز جنگ جهانی اول

در چنین روزی مصادف با ژوئن ۱۹۱۴ با ترور آرشیدوک فرانتس، ولیعهد امپراتوری اتریش توسط یک جوان ۱۸ ساله صرب جنگ جهانی اول آغاز و منجر به کشته شدن حدود ۱۰ میلیون نفر شد.

۱۱ مرداد | ۳۰ ذی القعده ۱۴۴۰ شهادت امام جواد(ع)

محمد بن علی بن موسی مشهور به امام جواد و محمدِ تقی، امام نهم، جوان ترین امام شیعیان به هنگام شهادت پس از ۱۷ سال امامت در ۲۵ سالگی به دستور معتصم عباسی مسموم شد و به شهادت رسید.

تفال

حافظ

بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است
وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است
هنگام وداع تو زبس گریه که کردم
دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده است

محمد بن عیسی می گوید: نزد ابی عَبّاد بودم که دیدم نامه ای را رونوشت می کند. پرسیدم این نامه کیست؟ گفت: این نامه امام رضا(ع) به فرزندش جواد(ع) است. در آن نوشته شده بود: به نام خداوند بخشنده مهربان، خداوند به تو عمر طولانی عنایت فرماید و تو را از دست دشمنانت مصون دارد. ای فرزندم پدرت فدایت شود. اموال من از آنِ توست من برای تو اندوهبار و دلخسته ام تو هم برای حفظ حیثیت و جان و مال خودت از شرور دشمن، هر کس از چپ و راست تو آمد او را به صله و جایزه خوشحال ساز، دوستان و موالی و بستگان و فرزندان امام موسی و جعفر را برای قرابت آن دو بزرگوار به مال فراوان، صله رحم کن و ازدواج نما. خداوند در قرآن می فرماید: هر کس به زن و فرزند و کسان خود وسعت بدهد خداوند به او وسعت و نعمت عنایت فرماید و هر کس از رزق و روزی خود که خداوند به او عنایت فرموده انفاق کند، خداوند بر وسعت و نعمت و رزق او می افزاید. ... ای فرزندم پدرت فدایت گردد این پدر تست که دل به چیزی نبست، تو هم چنان باش. **مکاتیب الأئمه، ج۵، ص۲۵۸**

همشهری سلام! همشهری سلام! همشهری سلام! **همشهری سلام!** همشهری سلام! همشهری سلام! همشهری سلام!

آب و هوا

فردا

مشهد	تایباد	تربت جام	تربت حیدریه	درگز	سبزوار	قوچان	نیشابور	کاشمر	گناباد
▼۲۳ ▲۳۶	▼۲۵ ▲۳۶	▼۲۵ ▲۳۳	▼۲۳ ▲۳۲	▼۲۳ ▲۳۶	▼۲۳ ▲۳۶	▼۱۸ ▲۳۴	▼۲۲ ▲۳۷	▼۲۴ ▲۳۸	▼۲۶ ▲۳۷

آیات نور

شتاب زدگی ممنوع

در آیه ۶ سوره حجرات می خوانیم:
یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا إِن جَاءَکُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَیَّنُوا أَن تُصِیبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِینَ.
«اگر فاسقی برای شما خبری مهم آورد تحقیق کنید، مبادا (از روی زودباوری و شتاب زدگی تصمیم بگیرید) ناآگاهانه به گروهی آسیب رسانید، سپس از کرده خود پشیمان شوید».
حجت الاسلام قرائتی در تفسیر این آیه، این پیام ها را مطرح می کند:
*مومنان باید اهل تحقیق باشند نه زودباور و سطحی نگر. *زمینه فتنه دو چیز است: تلاش فاسق، زودباوری مؤمن. *افراد فاسق، در صدد ترویج اخبار دروغ و نوعی شایعه پراکنی هستند. *جامعه اسلامی، در معرض تهاجم خبری است و مردم باید هوشیار باشند. *عمل به دستورات الهی، مانع پشیمانی است. تحقیق کنیم تا مبادا پشیمان شویم.

برگرفته از تفسیر نور

حکمت روز

علامت نجات

کلید اگر کج باشد قفل را باز نمی کند. دروغ هم مثل کلیدِ کج است؛ هیچ گاه نمی تواند قفل ها و گره های زندگی را باز کند. حرف باید راست باشد تا گره گشا بوده و به هدف بنشیند. البته نکته ای هست؛ تیر وقتی در کمان جای می گیرد همان اول، پیش نمی رود بلکه اول آن را با فشار تمام به عقب می کشند و آن گاه پرشتاب به جلو خواهد رفت.
حال، کسی هم که در زندگی صداقت و راستی پیشه می کند برخلاف انتظار عقب کشیده می شود و حتی ممکن است دیگران از او جلو بزنند، اما خیلی طول نمی کشد که پرش کرده و راه صدساله را یک شبه طی می کند.
پس اگر با گفتن حرف راست اوضاع عوض شد و دیدی الان است که عقب بیفتی، نترس که این خود علامت نجات است. به همین دلیل امامان بزرگوار فرموده اند: «راست بگو هر چند به هلاکت تو بینجامد».

سلوک باران، حجت الاسلام رنجبر

خلاصه کتاب

کلیدر، محمود دولت آبادی

مارال دختر جوانی از عشایر کرد خراسان به شهر سبزوار می آید تا پدرش عبدوس و نامزدش دلاور را که به جرم شرکت در قتل زندانی هستند ملاقات کند. مارال و مادرش در طول یک سالی که این دو زندانی بوده اند، بر اثر خشکسالی زندگی دشواری را گذرانده اند. مادر بر اثر یک بیماری سخت می میرد و مارال که تنها مانده است تصمیم می گیرد پیش عمه اش بلقیس برود. خانواده کلمیشی مثل بیشتر ایلیاتی های آن سامان بین منطقه کلیدر و قلعه ها و کلاته های پراکنده آن نواحی بر حسب فصل در رفت و آمدند. مارال در خانواده عمه بلقیس به خوبی پذیرفته می شود... با فرا رسیدن پاییز، خانواده کلمیشی به قشلاق می روند. بر اثر مرگ و میر احشام و تنگدستی، گل محمد و بیگ محمد (برادر کوچک تر) ناچار به هیزم کشی می روند. مارال که خود را در آن موقعیت سربار خانواده می بیند، پیشنهاد می دهد که گل محمد را در این کار کمک کند. گل محمد که از اولین دیدار به مارال دل بسته است، با آن که زنی به نام زیور دارد، مارال را به زنی می گیرد و وارد ماجراهایی می شود که قهرمان آن گل محمد است.
رمان ده جلدی و زیبای کلیدر، بزرگ ترین رمان اجتماعی ادبیات معاصر ایران از مشروطیت تا امروز است. دولت آبادی کلیدر را بر اساس شناخت خویش از فرهنگ، جامعه شناسی و روان شناسی مردم ایران و به ویژه ساخت سنتی و روستایی آن نوشته است.

تلخیص: ژاله فتحیان

به روایت تاریخ

روایتی از قحطی بزرگ مشهد در دوره جنگ جهانی اول

در طول تاریخ، شهر مشهد بارها در معرض قحطی، کمبود نان و خشکسالی بوده است. به طوری که تداوم بعضی از این قحطی ها موجب از بین رفتن تعدادی از مردم و کاهش جمعیت شده است. در دوره قاجار شرایط نامناسب بهداشتی و کمبود امکانات پزشکی به تشدید بیماری ها منجر می شود. تاسف بارتر این که در این دوره مشهد شاهد قحطی های پی در پی بوده است. از جمله؛ سال ۱۲۸۸ ق. قحطی بزرگی در خراسان شکل گرفته است. یان اسمت کارمند کمیسیون تعیین مرزها از قول منابع موثقی نقل می کند: بروز قحطی موجب هلاکت بیست و چهار هزار نفر در مشهد و یک صد هزار نفر در تمام ایالت خراسان شد. تقریبا یک چهارم جمعیت مشهد در سال ۱۲۸۸ ق/ ۱۲۵۰ ش. بر اثر قحطی از بین رفته اند. همچنین در سال ۱۳۰۹ ق. شیوع بیماری وبا در مشهد باعث کسادی بازار شد و هر روز حدود ۴۰ نفر به دلیل وبا از بین رفته اند.

فریادهای گرسنه ام گرسنه ام

در دوره حکومت نیرالدوله، شهر مشهد ناآرامی های زیادی را تجربه کرد. طبق گزارشی در سال ۱۳۲۱ ق. قحطی نان در مشهد موجب شد تا برای ایجاد نظم در هر دکان خبازی یک نفر مسئول گذاشته شود. کنسول انگلیس هم در گزارشی کمبود نان در مشهد را موجب اغتشاش دانست. همین موضوع باعث شد تا حیدرخان عمواوغلی، گرانی نان در مشهد را دستاویز و اهالی را علیه حاکم تحریک کند. در آن ایام مردم به خیابان ها ریخته و فریاد «الجوع الجوع» (گرسنه ام گرسنه ام) و «مادر جان گرسنگی مرا کشت» سر دادند.

اجنبی ها غذای مردم را دزدیدند

در جنگ جهانی اول به رغم بی طرفی ایران نیروهای متخاصم از جنوب و شمال، ایران را اشغال کردند. حضور دول بیگانه موجب قحطی و کمبود کالاهای اساسی شد. شهر مشهد مقارن جنگ جهانی اول به واسطه کاهش نزولات جوی، حضور انگلیسی ها و روس ها با کمبود مواد غذایی مواجه می شود. اسلستین میسیونر آمریکایی در مشهد، در ۲۱ دسامبر ۱۹۱۸ می نویسد: قحطی در این جا در حال گسترش است و هر روز جدی تر می شود. گندم اکنون پوندی شصت و پنج تومان است. مردم فقیر در این جا به شدت از نظر غذا در رنجند. ما شمار اندکی از آن ها را ظهر هر روز با پولی که برای این کار از سوی دوستان رسیده است اطعام می کنیم.
آن چه موجب تقویت جایگاه میسیون آمریکایی در مشهد شد و ریشه در تحولات سیاسی و طبیعی این دوران دارد؛ وقوع قحطی در سراسر کشور از جمله خراسان است. به رغم خشکسالی بسیار شدید محصولات کشاورزی از جمله گندم، نیروهای انگلیسی و روسی حاضر در ایران بدون توجه به شرایط موجود اقدام به خروج محصولات کشاورزی از کشور مان کردند. نیت آن ها تامین نیاز نیروهای جنگی شان در میدان های جنگ بود که این مسئله بیش از پیش بر شدت قحطی افزود. در این شرایط، میسیون آمریکایی در اقدامی به موقع با تکیه بر حمایت های مالی که در اختیار داشت و نیز جمع آوری کمک های دیگر از متمولین ایرانی و خارجی اطعام فقرا و مستمندان را در دستور کارش قرار داد.
در جنگ جهانی اول بیمارستان آمریکایی ها علاوه بر درمان به نیازمندان با دادن سوپ و نان کمک می کرد. دکتر جان الدر این موضوع را چنین تشریح کرده است: «هر روز به هریک از نیازمندان یک سوپ با مقداری نان داده می شد. به تدریج بر تعداد محتاجان افزوده می گشت. یک موقع قریب به هزار نفر در محوطه بیمارستان آمریکایی غذا می خوردند. چندی بعد بر اثر کثرت مردم درمانده چون محوطه بیمارستان گنجایش آنان را نداشت، میسیون به اتفاق قنسولگری انگلیسی کاروان سرایی اجاره کرد، که در آن روزانه هزار و چهارصد نفر اطعام می شدند.» یکی از دلایل این کمک جذب مردم به مسیحیت بود.

به نقل از پایگاه خبری نمانامه

نقش «خراسانیان» در پیروزی مشروطه

جواد نوائیان رودسری/ خراسانیان در پیروزی انقلاب مشروطه نقشی ویژه داشته اند. برخلاف تصور برخی از مورخان، مبنی بر نپذیرفتن اولیه مشروطه در این سامان، مردم خراسان از مدت ها قبل از پیروزی نهضت مشروطیت، اعتراضات گسترده خود را علیه حکومت استبدادی قاجار، آغاز کرده بودند. دلیل عمده این تصور و باور اشتباه، درک نادرست از ماهیت قیام مردم ایران در صدر مشروطه و نیز، قیاس این امر با دیدگاه های غربگرایانه برخی منورالفکرها به جریان مشروطیت است. واقعیت آن است که مردم ایران، در قیام خود برای برانداختن استبداد، هدفی جز برقراری عدالت و مساوات را دنبال نمی کردند و آن چه به عنوان نظام مشروطه و ایجاد دستگاه های مرتبط با آن مطرح شد، عموماً رهاورد سفر از فرنگ برگشته هایی بود که بدون توجه به ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ایران، در پی تحمیل ایده های فرنگی بودند. بی تردید، چنین رویکردی، باعث نادیده گرفته شدن خیزش مردم خطه خراسان علیه استبداد شده و به همین دلیل است که «مهدی ملک زاده»، خویشاوند «ملک الشعرای بهار»، در جلد دوم کتاب «تاریخ انقلاب مشروطیت ایران» ادعا می کند: «هیچ وقت خراسان در راه مشروطیت قدم مؤثر برنداشت و مشروطه خواهان حقیقی آن سامان، نفوذی نداشتند.»

۲ دهه ایستادگی مردم خراسان

خراسان، دست کم از دو دهه پیش از پیروزی انقلاب مشروطه، محل وقوع قیام های متعدد علیه حکومت استبدادی و ستم جانکاه والیان منصوب قاجار ها بود. قیام پنج ماهه مردم مشهد علیه «آصف الدوله شاهسون» یکی از این قیام هاست. رفتار او که فردی فزون خواه، فرصت طلب و بی توجه به خواست مردم و شعائر اسلامی بود، خشم مردم مشهد را برانگیخت و زمینه ساز قیام پنج ماهه سال ۱۲۶۳ هـ.ش در این شهر شد. این قیام که از معدود قیام های مردمی دوران سلطنت ناصرالدین شاه محسوب می شود، با عزل «آصف الدوله» به پایان رسید، اما نتیجه ای برای مردم نداشت و ظلم حاکمان مستبد بعدی، زمینه ساز خیزش های مردمی دیگری شد. مشهدی ها در جریان جنبش تنباکو نیز، قیام پنج روزه ای را علیه والی خراسان و نمایندگان کمپانی رژی، سازمان دهی کردند و مانع از اجرای قرارداد در شهرشان شدند. ستم حکام خودکامه ای همچون «مؤیدالدوله»، «رکن الدوله»، «نیرالدوله» و «حسام الدوله»، طی دوران ۲۰ ساله پیش از پیروزی مشروطه، باعث بروز قیام های متعددی در مشهد شد. در این میان، قیام مردم مشهد در سال ۱۲۸۴ هـ.ش و به گلوله بسته شدن حرم مطهر امام رضا(ع)، نقشی مهم در برانگیختن مردم دیگر مناطق ایران برای مبارزه با استبداد و برانداختن آن داشت. رویدادهایی مانند فروش دختران روستایی معصوم شمال خراسان به اقوام مهاجم ماوراءالنهر، در عوض مالیات معوقه والدین شان، طی سال های ۱۲۸۳ و ۱۲۸۴ هـ.ش، مردم را خشمگین و شرایط عمومی خراسان را در آستانه انقلاب مشروطیت، به شدت ملتهب کرد.

به روایت خراسان

مرداد ۱۳۲۹

تقدیر از پزشک متعهد

مشهد؛ آگهی وارده – چند شب قبل، طفل ۱۸ ماهه این جانب مرض سختی گرفته بود که در ساعت ۱۰ شب به کلی امید من قطع شد و تقریباً جسد او را همان وقت شب به منزل آقای دکتر سامی را برده و گفتم حال طفل من این است و پول هم همراهم نیست. به فوریت طفل را معاینه و آمپول هایی تزریق کرد، بردم منزل، فردا هم مجدد نسخه دادند که به کلی مرض برطرف و بهبودی حاصل شد و فرزندم از مرگ نجات یافت. من عاجزم از سپاس گزاری از چنین انسان بزرگواری. خداوند اجر و مزد یک چنین اشخاص خیّر محترمی را خودش بدهد. محمدحسن طبسی.

اخبار نیشابور؛ آغاز احداث ساختمان اداره ثبت

نیشابور؛ خبرنگار خراسان – ساختمان اداره ثبت اسناد در خیابان امیر کبیر شروع شده است. از سوی دیگر، به گزارش خبرنگار خراسان، آقای عدیلی بازرس اداره فرهنگ وارد نیشابور شده اند و در مسجد جامع سخنرانی خواهند کرد. همچنین، خبر می رسد کمیسیون های خرید تریاک مشغول خرید هستند، ولی به واسطه نرسیدن پول کافی، مردم در مضیقه اند و هرگاه دولت پول کافی بدهد، مقدار زیادی تریاک جمع آوری خواهد شد.

چشمه گیلاس، در فاصله حدود ۵۰ کیلومتری از بخش شمالی شهر مشهد، در ۲۵ کیلومتری از «چناران» و در روستایی به نام روستای چشمه گیلاس، قرار دارد که امروزه به عنوان یکی از نواحی تماشایی و باصفا در «جلگه توس»، به شمار می رود. این چشمه تاریخی بیش از هزار متر از سطح دریا ارتفاع دارد و بر خوردار از عمقی بین ۴ تا ۵ متر است. میزان آب دهی آن نیز ۲۳۰ لیتر در ثانیه است و کارشناسان آن را در گروه چشمه های کارستی (آهکی)، قرار داده اند.

یک خط دعا

[اللهم صل علی محمد و آله محمد] وَاجْعَل سلامةَ قلوبنا فی ذِکْرِ عَظَمتکِ و فراغَ ابدانِنا فی شُکرِ نِعْمَتک.
خدایا؛ سلامت دل های ما را در یاد عظمت خود قرار ده و آسایش تن و صحت بدن ما را به شکر نعمت و سپاس گزاری خود بدار.

دعای پنجم، صحیفه سجادیه

در محضر بزرگان

رعایت ادب

یکی از استادان اخلاق می گفت: مکرر مشاهده کردم که آقای بروجردی (ره) و امام خمینی (ره) هنگام خروج از حرم مطهر حضرت معصومه (علیها السلام)، برای رعایت ادب و احترام، چند قدم عقب عقب می آمدند و پشت به ضریح مطهر نمی کردند.

منبع: سیمای فرزانگان

حکایت

تحصیل مال

مال از بهر آسایش عمر است نه عمر از بهر گرد کردن مال. عاقلی را پرسیدند نیک بخت کیست و بدبختی چیست؟ گفت: نیک بخت آن که خورد و کشت و بدبخت آن که مرد و هشت.

مکن نماز بر آن هیچ کس که هیچ نکرد
که عمر در سر تحصیل مال کرد و نخورد

بوستان سعدی، باب هشتم

بریده کتاب

جنگ جهانی اول و صدای چکمه مردان مسلح در پرشیا

یک هفته بعد از تاج گذاری، مردمی که به سلطنت احمدشاه دل بسته بودند شاید هنوز خبر نداشتند که جنگ در اروپا آغاز شده است و کمی بعد ایران در بطن جنگ جهانی خواهد بود که دامنه آن به پنج قاره جهان کشیده خواهد شد. گرچه حکومت ایران (که در آن زمان هنوز نام رسمی اش پرشیا بود) اعلام بی طرفی کرده بود اما این مانع نشد که سه امپراتوری آن زمان، بریتانیا، روسیه و عثمانی، ایران را اشغال کنند.
ژنرال سر پرسی سایکس در کتاب «پرشیا» می نویسد: «هیچ حکومتی برای الزامات و فداکاری هایی که جنگ جهانی تحمیل می کرد ناآماده تر از پرشیا نبود، هیچ حکومتی چنین ناتوانی در محافظت از مرزها و اتباعش نشان نداد... پرشیا صدای چکمه مردان مسلح را در بسیاری از استان هایش شنید و از عجز مطلق دولتش در محافظت از بی طرفی که از آن دادسخن می داد به شدت عذاب کشید».

کتاب «پرشیا»، اثر ژنرال سر پرسی سایکس

با هم بشنویم

نوحه خوانی در رثای شهادت امام محمد تقی علیه السلام

ذاکر: محمود کریمی
سال انتشار: ۱۳۹۷